

አወዳድባ እወ ያኣክል ከመይ ይኹን ብፍስሃ ናይር

ናጽነትን ሉዑላውነትን ሕዝቢ ኤርትራ ብረፈረንዲም ምስ ተረጋገጸ፣ ኤርትራ ብዓለምለኸ ከምሉዑላዊት ሃገር ምስተፈልጠት፣ ድሕሪኡ ዝሰነበ እቲ ክኸውን ዘነበር መእዋጅ መረታዊ ዶብን፣ አቋቋማ ሃገረ ኤርትራን፣ አቋቋማ መንግስታዊ ቅርጻን፣ ሕዝባውን ግላውን ትካላት፣ በብመዳዩ ማለት ፖሊቲካውን ፣ ምግባብታውን ፣ ማሕበራውን ንባህርያዊ ክብረታት ዚጋታት ኤርትራ ማዕረን፣ ፍትሕን፣ ሰላምን ኣብ ኤርትራ ኣብ ግምት ዘእተው ኣጀማምራ ኣይነበረን፣ ብኣንጻሩ መን ዘምጸልካ ናጽነት ኢኻ ትዛረብ ዘሎኻ ፈቲኻ ጸሊእካ ንሕና ኢና ንገዝኣካ ብዝብል ትምክሕታውን ጸብለልታውን ስለዝነበረ፣ እቲ ሎሚ ኣብ ኤርትራ ሰብአዊ መሰላት ዘይምክባርን፣ ንሕልና ወዲ ሰብ ዘቁጥዕ ባርባራዊ ተግባራትን፣ ሕዝቢ ኤርትራ ሓሳባቲ ብነጻ ዘይምግባጽን፣ ናይ እምነትን ሓርነትን ምስኣኑ ብሰንኪ እዚ ኣተሓሳስባ ኢዩ።

ናይ ኤርትራውያን ሃገራዊ ኣተሓሳስባ ታሪኽ (The Historical Idea of Eritrean Nationalism) ድሕሪት ተመሊስና ማለት ካብ ፖሊቲካዊ ቃልሲ ሓምሳታት ቀጺሉ ኣብ ናጽነታዊ ቃልሲ፣ ድህሪኡ ድማ ድህሪ ናጽነት ይኹን ክሳብ ሕጂ ዝወረሰናዮ እዚ ድሑርን ዘይስልጡንን ኣተሓሳስባ ኢዩ፣ ከም ሕዝብን ሃገርን ናይ ሓድሕድ እምነት ስኢና ንሕዝብና ክንመርሕን ክንምራሕን ኣይከኣልናን፣ ግዲያት ውሁዳት ባእታት ኩና ድማ እዚ ዘሎናዮን ዘሕለፍናዮን ጊዜ እኹል ምስክር ኢዩ። ካብዚ ባርባራዊ ስርዓት ክንገለገል ናይ ዝሓለፈ ተመክሮታትን ኣተሓሳስባን ምርኣዩ ኣገዳስነት ኣለዎ፣

ያኣክል ምልክነት ካብ ንብል እኳ ሓደ 27 ዓመታት ሓሊፉ ዝሰምዓና ድኣ ስኢና፣ ሕጂ እውን ኣይደንጎዮን ማዕበል ያኣክል ብወገይ ብምሉእ ዕግበት እድግዎ። ነዚ ጸዋዒትዚ ናብ ክውንነት ንምልዋጥ ግን ናይ ሓባር ኣረዳድኣ ኣብ ኣድማሳዊ መሰላትን፣ ክብርታት ሕዝብታት ኤርትራ፣ ብማዕረ ካብ ናይ ትምክሕትን ኣግላልን ኣረኣኢያ ነጻ ኩይኑ ምስ ዝውደብ ኢዩ ዕዉት ዝኸውን።

ሎም ቅነ ዝካየድ ዘሎ ሕዝባዊ ምልዕዳላት ኣብ ወጻኢ በብሃገሩ ዝነኣድ ኢዩ፣ ኣብ ሕዝብና ድማ ተሰማዕነት እናረኸበ ይኸይድ ኣሎ፣ ከምቲ ናይ 2001 ውልዕ ኢሉ ከይጠፍእ ግን ክንህመል ዩብልናን፣ እውን ቃልሲ ካብ ምልክነት ናብ ደምክራሲያ ብዙሕ ሓጎጽጎጽን መሰናኸላትን ዘመልኦ ኢዩ።

ናህና ቃልሲ እውን ካብዚ ዕንቅፋታት ነጻ ኣይኮነን፣ ሎሚ ቃልሲና ኣብ ባይታ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ዘይኮነስ ብማሕበራዊ መራኸቢ ሰለዝኾነ መን ምስ ኣንጻር መን ይቃለስ ናይሓድሕድ ኣፍልጦ ዘይብሉ ኣብ ዘይተረጋገጸ ሓበረታ እናተመርኩስካ ብበላ በለው ሓድሕድ ምንዕዓቅን ምንእኣስን ስለዝበዝሐ ወኒ ናይ ቃልሲኻ ዝቀትል መርዛም ኣዘራረባ ይፍኖ ኣሎ፣ ገለ ባእታት ከም ፈላግት ፍልጠቶም ድማ ኣብ ሰባት ኣብ ምጽልላም ጥራሕ ተሓጺሩ፣ ትምህርታዊ ዘይኮነ 24 ሰዓት ኣብ facebook ሃተፍ ተፍ ክብሉ ዝውዕሉ ኣለዉ እዚ ኣቶም ንጸዋዒት ያኣክል ዕንቅፋት ኢያቶም።

መስርሕን አወዳድባን "ጸዋዒት ያኣክል" ኣብ ባይታ በብሃገሩ ተጀሚሩ ዘሎ ንኩሉ ኤርትራዊ ብሓባር ኣብ ሓደ ናይ ሓባር ኣረዳድኣ ንምብጻሕ ቃልሱ መጀመርያ ነፍሱ ወዲቡ፣ መጀመርያ ንምልካዊ ስርዓት ካብ ሱሩ መንቀሱ፣ ካልኣይ ድማ ካብ ሎሚ ጀሚሩ ንጽባሕ ኤርትራ ስማዊ ደሞክራሲያን ፍትሕን ዘይኮነ ግብራዊ ውዕል ቅዋም ሃገር ብኩሉ ሕዝቢ ኤርትራ ተቀባልነት ዘለዎ መሰል ኩለን ብሔራት ምኽባርን ፍትሕን ሰላምን ጸጥታን ዘውሕስ መንግስታዊ ትካላትን፣ ነጻ ቁጠባውን፣ ማሕበራውን፣ ባህላውን፣ ሲቪላውን፣ ፖሊቲካውን መሰላት ዝኸበር ውዕል ባይታ ክፈጥር ድማ ካልኣይ መደብ ቃልሱ ናይዚ ጸዋዒት ያኣክል ክኸውን ኣለዎ፣ ከምቲ ድሕሪ ናጽነት ዝሰጠ ኣፈላላዪ መን ዘምጸልካ ሓርነት ኢኻ ትዘራብ ዘሎኻ እንተ ድኣ ኮይኑ ከይዱ ከይዱ ተሓጺብካ ኣብ ምልክነት ምምላስ ኢዩ ዝኸውን መኸሰቡ፣ ኣብዚ ግዜዚ ገለገለ ባእታት ሓደ ዘቦ ኤርትራ ጥራሕ ኢዮም ዝቃለሱ ዘለዉ ዝብል ናይ ጸቢብ ኣተሓሳስባ ኣብ ማሕበራዊ መራኽቢ ብዙሓን ዝንዛሕ ንጥቅሚ ኩልና ኣይኮነን፣ ሰለዚ በዘም ከምዚ ዝብሉ ክንድሃል ዮብልናን፣ በብዘባና ኣንጻር ምልካዊ ስርዓት ኣብ ኤርትራ ምልዓል ኣዎንታዊ ኢዩ፣ ምእንቲ ንካልኣት እውን ኣብነታዊ ክኸውን ግን፣ መስርሕ ዘተ፣ ዕርቂ፣ ምስ ካልኣት ሃገራውያን ክራኸብን፣ እናኣትኣተወን፣ ሓድሕዳዊ ምትእምማን ኣብ ምፍጣር ክቃለስ ኣለዎ፤ ውሽጣዊ ግርጭታት ብሰላማዊ መገዲ ዝፍትሓሉ ትሕተ ቅርጺ ካብ ሎሚ ጀሚሩ ክሕሰበሉ ኣለዎ፤ ናይ ቅድም ደም ምፍሳስን፣ ሓድሕድ ውግእን ዝነበረ ጠባይ ናይ ጥርጠራን፣ ዘይምትእምማንን ተሪፋ፣ ኣብዚ ግዜዚ ካብ ተመክሮናን ተመክሮ ካልኣት ሃገራትን ተማሂርና ዘተ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣገዳሲ ኢዩ ትምህርታዊ መጽናዕታት ኣህጉራዊ ትካል ንደምክራሲያውን፣ ምርጫውን ስቶክሆልም (IDEA) ዝመደቡ ከምዝምስክሮ፣ ንሕና ንደምክራሲያዊ ለውጢ ኣብ ኤርትራ ንቃለስ ካብዚ መጽናዕታትዚ ክንቀስም ይሕግዘና ኢዩ፤

ቐንዲ ኣትኩሮና ነዚ ብሓዲሽ ወለዶ ተጀሚሩ ዘሎ ኣብ ትሕቲ ጸዋዒት ፣ ያኣክል፣ ናብ ሰናይ ምእንቲ ክቅንዕ ብሓሳብ ይኹን ብግብሪ ንሕና እቶም ብዕድመ ዝደፋእና ተመክሮን ምኽርን ብምልጋስ እጃምና ነበርክት፤ እወ ልክዕ ኢዩ ሉዕላውነትን ናጽነትን ኤርትራ ኣብ ሓደጋ ኣሎ እዚ ድማ ብናይ ሓደ ውልቀ መላኽ ስርዓት ዘይኮነስ ብናህና ምዝሕታልን ኣብ ሓድሕድ ቁርቁስ ስለዝነበርናን ዘሎናን ኢዩ ሰለዚ መጀመርያ ነዚ ጠባይ ናይ ሓድሕድ ተጸባኣታት ነፍስ ወከፍና ካብ ሕልናና ነውጽኣዮ፤ እቲ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ስርዓት ካብ ዝፍጠር ኣብ ምዝራግን፣ ተጸባኣን፣ ሕግታት መሰላት ሕዝብታት ዝነጽግ ፣ ኣብ ምግህሃር ውግእን ወረ ውግ እን ዝነበር ስርዓት ምኻኑ ኩሉ ዓለም ዝፈልጦ ኢዩ፣ ካብዚ ባህርያት ጸረ ሰላም ድማ ክወጽእ ኣይክእልን፣ እዚ ሕጂ ምስ ኢትዮጵያ ሰላም ገርና ዝብል እውን ሽፋን ኢዩ እምበር ሓቀኛ ሰላም ኣይኮነን ድሮ እኳ ምልክታት ሓቀኛ ዘይምኻኑ ይርኤ ኣሎ። መራሕቲ ያኣክል ጸዋዒት ብቅልጡፍ ዝምድና ምስ ሕዝቢ ኢትዮጵያን መንግስትን በቲ ሓቀኛ መንገዱ ክኸይድ ክረባርቡ ኣለዎም ከምኡ ድማ ነቲ ኣብ ሱዳን ዝካየድ ዘሎ ሕዝባዊ ማዕበል ንደምክራሲያዊ ለውጢ ብኣዋጅ ክድግፋ ኣለዎም።

ጸዋዒት ያኣክል ኣገጻር ምልክነት እናተቃለሰ ምሕዝነት ምስ ጉረባብቲ ሃገራትን ኣህጉራዊ ትካላትን ናይ ምምሃዝ ዓቕሙ ከልዕል ኣለዎ ምኽንያቱ እዚ ዞባውን ኣህጉራውን ምሕዝነት ኣብ ምውዳቕ ምልክነት ዓብይ ተራ ኣለዎ፤

መቐምያታት/ መሪሕ- ሓሳባት/ Principles ጸዋዒት ያኣክል እንታይ ክኸውን ኣለዎ። መሪሕ ሓሳባት ናይ ያኣክል

1. ሓድሕዳዊ ምትእምማን ምፍጣር
2. ኣብ ናይ ሓባር ጥቕሚ ምትኳር
3. ምትሕልላይ
4. ምኽብባር

እምበኣር በዚ መቐምያታት/ Principles ተማእዚዙ ዝኸይድ ቃልሲ ዓወቱ ናይ ግድን ሰለዝኾነ፣ ጸዋዒት ያኣክል ኣትኮርኡ ኣብ ጽፋፍን ቀጻልን ስትራተጂ ኣብ ምውጣን ኮይኑ ነዚ ሕዝብና ብጅምላ ዘሳቂ ዘሎ ምልክነት ኣልጊሱ ደምክራሲያዊ ዝኾነ ማህበረ ሰብ ንምሕናጽ ክረባረብ ኣለዎ፤

ውክሳ ጽሕፋት

1. IDEA, Democracy Capacity building
2. Universal Human Rights
3. International Conventions on Economic, Social and Cultural Rights
4. International Conventions on Civil and Political Rights